

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВСП «ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ЕКОНОМІКИ, ПРАВА ТА
ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЗУНУ»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ВСП «ФКЕПІТ ЗУНУ»
Василь МАРТИНЮК
«31» *серпня* 2023р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
З ДИСЦИПЛІНИ
«Міжнародна економіка»

Освітньо-професійний ступінь – фаховий молодший бакалавр

Галузь знань: *07 Управління та адміністрування*

Спеціальність: *073 Менеджмент*

Освітньо-професійна програма: *«Менеджмент»*

Циклова комісія управління та адміністрування

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практичні (год.)	Самостійна робота	Загальний обсяг, годин	Екзамен/ залік
Денна	III	5	15	15	90	120	Залік

Тернопіль – 2023 р.

Робоча програма складена викладачем Чайківською В.О.

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії управління та адміністрування, протокол № 1 від 28 серпня 2023р.

Голова циклової комісії

Любов ЗАСТАВНЮК

**СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Міжнародна економіка»**

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		<i>Денна форма навчання</i>
Змістових модулів - 3	Галузь знань: 07 Управління та адміністрування	Вибіркова
	Спеціальність: 073 Менеджмент	Рік підготовки - 3
		Семестр - 5
Загальна кількість годин - 120	Освітньо-професійна програма «Менеджмент» Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр	Лекції (15 год.)
		Практичні (15 год.)
		Самостійна робота (90 год.)
		Вид контролю: залік

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета: формування теоретичних знань, умінь та практичних навичок у галузі міжнародної економіки, форм, методів та механізмів реалізації міжнародних економічних відносин.

Завдання: вивчення сутності міжнародної економічної системи та закономірностей її розвитку; вивчення методів аналізу політико-правового, економічного, соціально-культурного середовища та інфраструктури міжнародної економічної діяльності; набуття знань про регулювання міжнародних економічних відносин, міжнародну валютну систему, методологію міжнародних розрахунків, процеси міжнародної економічної інтеграції; набуття вмінь використовувати одержані знання у практичній зовнішньоекономічній діяльності України.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Міжнародна економіка» студент повинен:

знати:

- суть законів і закономірностей розвитку світового господарства;
- принципи формування і специфіку сучасної організації світової системи господарства;
- форми міжнародних економічних відносин; закономірності функціонування сучасних світових ринків товарів, послуг, капіталів та робочої сили;
- характеристику форм зовнішньоторговельної політики: протекціонізм та лібералізація;
- особливості міжнародних валютно-фінансових відносин, світових валютних та фінансових ринків;
- принципи раціональної поведінки суб'єктів міжнародної економіки на світових ринках товарів, капіталів та робочої сили;
- форми економічної інтеграції і основні інтеграційні угруповання;
- місце і роль України у світовій економіці.

вміти:

- володіти основними категоріями міжнародної економіки;
- розуміти механізм дії економічних законів міжнародної економіки;
- використовувати та аналізувати широкий статистичний матеріал щодо міжнародної торгівлі, світового руху мобільних факторів виробництва (капіталів, робочої сили, технологій);
- виявляти найважливіші проблеми і перспективи еволюції міжнародної економіки як господарської системи;
- аналізувати і порівнювати стан економіки України та її місце в світі.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Міжнародна економіка»

Змістовний модуль 1. Теоретико-методологічні основи міжнародної економіки

Тема 1. Міжнародна економічна система

Предмет дисципліни «Міжнародна економіка». Міжнародна економічна система: сутність та структура. Міжнародні економічні відносини. Міжнародна економічна діяльність. Сукупність національних економік. Класифікація країн за рівнем соціально-економічного розвитку.

Інтернаціоналізація господарського життя. Міжнародний поділ праці: сутність, форми та фактори. Основні форми міжнародних економічних відносин. Рівні МЕВ. Принципи МЕВ.

Основні суб'єкти МЕВ. Середовище розвитку МЕВ.

Тема 2. Міжнародна економічна діяльність

Матеріальні основи руху міжнародної економіки і міжнародної економічної діяльності. Інтернаціоналізація виробництва - основні тенденції і характерні риси. Міжнародна економічна діяльність: сутність суб'єкти та форми. Сутність і мотивація міжнародного бізнесу. Суб'єкти міжнародного бізнесу. Експорт та імпорт товарів та послуг. Контрактні та коопераційні угоди. Міжнародне співробітництво та міжнародний бізнес. Транснаціональні корпорації. Міжнародні спільні підприємства, мета і порядок створення, механізм і особливості функціонування. Міжнародні організації та їх систематизація.

Тема 3. Світовий ринок товарів і послуг

Основні елементи світового ринку товарів і послуг. Показники міжнародної торгівлі. Форми сучасної міжнародної торгівлі. Міжнародна торгівля товарами. Міжнародна торгівля послугами. Види і форми МТ. Зустрічна торгівля. Особливості розвитку зовнішньоторговельної політики держав. Протекціонізм і лібералізація торгівлі. Засоби зовнішньоторговельної політики. Регіональне торговельне співробітництво. Регулювання міжнародних торговельних відносин. Діяльність міжнародних торговельних організацій. ГАТТ (Генеральна угода з тарифів і торгівлі) та ЮНКТАД (Конференція ООН з питань торгівлі й розвитку). Перетворення ГАТТ на Світову організацію торгівлі (СОТ). Реорганізація КОКОМ (Координаційна Рада з експортного контролю). Значення торговельних договорів і угод у сучасних умовах. Діяльність Міжнародної торговельної палати. Передумови й особливості участі України в МТ. Ціноутворення в міжнародній торгівлі на світовому ринку товарів і послуг.

Змістовний модуль 2. Система міжнародної економічної діяльності

Тема 4. Світовий фінансовий ринок

Характеристика світової фінансової системи. Міжнародні фінансові потоки. Світовий фінансовий ринок. Розвиток світової фінансової системи. Міжнародний ринок цінних паперів, титулів власності, облігацій, фінансових деривативів. Міжнародні фінансові організації. Географічна структура, світовий грошовий ринок капіталів, основні міжнародні фінансові центри, передумови їх виникнення і особливості функціонування. Транснаціональні банки, фінансові компанії, фондові біржі. Валютна структура світового ринку капіталів. Проблема заборгованості і можливі шляхи її розв'язання. Зовнішня заборгованість, позики та іноземні інвестиції в економіку України. Формування і розвиток світового ринку капіталу. Географічна структура, світовий грошовий ринок капіталів, основні міжнародні фінансові центри, передумови їх виникнення і особливості функціонування. Різновиди формування і розвиток світового ринку позичкових капіталів (СРПК), його функції.

Тема 5. Світова валютна система

Структура сучасної валютної системи. Національна, міжнародна (регіональна) та світова валютна системи. Основні елементи національної валютної системи. Основні елементи світової валютної системи. Поняття валюти та її види. Конвертованість валюти. Валютний паритет і валютний курс. Режим курсу валюти. Міжнародна валютна ліквідність. Резервні валюти.

Еволюція світової валютної системи. Система золотого стандарту. Бреттон-Вудська валютна система. Ямайська валютна система. Європейська валютна система. Валютний ринок і його структура. Котирування валют. Основні валютні операції. Валютний ринок України.

Змістовний модуль 3. Система міжнародної економічної діяльності

Тема 6. Міжнародний кредит

Міжнародний кредит та його функції в сучасній економіці. Принципи міжнародного кредиту. Фактори розвитку міжнародного кредитних відносин. Форми міжнародного кредитування. Єврокредити. Лізинг. Факторинг. Форфейтинг. Міжнародні кредитно-фінансові інститути та їх діяльність. Проблема зовнішньої заборгованості. Україна в міжнародних кредитних відносинах.

Тема 7. Міжнародна трудова міграція

Сутність і види міжнародної трудової міграції. Етапи розвитку міжнародної міграції трудових ресурсів. Напрямки міграції робочої сили. Особливості формування та розвитку світового ринку праці. Види міграції. Економічні та соціальні наслідки міжнародної трудової імміграції та еміграції. Регулювання міжнародних міграційних процесів. Методи та рівні регулювання міграції трудових ресурсів. Україна в світових міграційних процесах.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№	Назви змістових модулів і тем	КІЛЬКІСТЬ ГОДИН		
		Лекції	Практичні (лабораторні) заняття	Самостійна робота
1	2	3	4	5

Змістовний модуль 1. Теоретико-методологічні основи міжнародної економіки				
1.	Тема 1. Міжнародна економічна система	2	2	12
2.	Тема 2. Міжнародна економічна діяльність	2	2	12
3.	Тема 3. Світовий ринок товарів і послуг	2	2	12
Змістовний модуль 2. Система міжнародної економічної діяльності				
4.	Тема 4. Світовий фінансовий ринок	2	2	14
5.	Тема 5. Світова валютна система	2	2	14
Змістовний модуль 3. Система міжнародної економічної діяльності				
6.	Тема 6. Міжнародний кредит	3	3	13
7.	Тема 7. Міжнародна трудова міграція	2	2	13
	Разом	15	15	90

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ з дисципліни «Міжнародна економіка»

Практичне заняття 1

Тема 1. Міжнародна економічна система

План практичного заняття

1. Міжнародна економічна система: сутність та структура.
2. Міжнародні економічні відносини.
3. Міжнародна економічна діяльність.
4. Сукупність національних економік. Класифікація країн за рівнем соціально-економічного розвитку.

Практичне заняття 2

Тема 2. Міжнародна економічна діяльність

План практичного заняття

1. Міжнародна економічна діяльність: сутність суб'єкти та форми.
2. Сутність і мотивація міжнародного бізнесу.
3. Міжнародні спільні підприємства, мета і порядок створення, механізм і особливості функціонування.
4. Міжнародні організації та їх систематизація.

Практичне заняття 3

Тема 3. Світовий ринок товарів і послуг

План практичного заняття

1. Основні елементи світового ринку товарів і послуг.
2. Форми сучасної міжнародної торгівлі.
3. Міжнародна торгівля товарами. Міжнародна торгівля послугами. Види і форми МТ.
4. Регулювання міжнародних торговельних відносин. Діяльність міжнародних торговельних організацій.

Практичне заняття 4

Тема 4. Світовий фінансовий ринок

План практичного заняття

1. Світовий фінансовий ринок.
2. Міжнародний ринок цінних паперів, титулів власності, облігацій, фінансових деривативів. Міжнародні фінансові організації..
3. Валютна структура світового ринку капіталів.

Практичне заняття 5

Тема 5. Світова валютна система

План практичного заняття

1. Національна, міжнародна (регіональна) та світова валютна системи.
2. Міжнародна валютна ліквідність. Резервні валюти.
3. Еволюція світової валютної системи.
4. Валютний ринок і його структура.

Практичне заняття 6

Тема 6. Міжнародний кредит

План практичного заняття

1. Міжнародний кредит та його функції в сучасній економіці.
2. Форми міжнародного кредитування.
3. Україна в міжнародних кредитних відносинах.

Практичне заняття 7

Тема 7. Міжнародна трудова міграція

План практичного заняття

1. Сутність і види міжнародної трудової міграції.
2. Особливості формування та розвитку світового ринку праці.
3. Методи та рівні регулювання міграції трудових ресурсів.
4. Україна в світових міграційних процесах.

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми
1	Міжнародна економічна система
2	Міжнародна економічна діяльність
3	Світовий ринок товарів і послуг
4	Світовий фінансовий ринок
5	Світова валютна система
6	Міжнародний кредит
7	Міжнародна трудова міграція

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Навчальний процес передбачає проведення лекцій і практичних занять в тому числі в комп'ютерній лабораторії, самостійну роботу студентів, виконання індивідуальних і розрахунково-графічних задач під керівництвом викладача та самостійно. Мова викладання – українська.

У процесі викладання дисципліни «Міжнародна економіка» використовуються такі методи навчання як:

Словесні (пояснення, лекція, інструктаж).

Наочні (ілюстрація, плакат, схема, мультимедійні файли).

Практичні (самостійна робота на занятті та позааудиторна діяльність, виконання розрахункових завдань).

Методи стимулювання обов'язку та відповідальності у студентів: переконання у значущості навчання, вимоги, вправи з виконання вимог, програмоване опитування;

Методи стимулювання інтересу до навчання: пізнавальні ігри, навчальні дискусії; створення ситуацій емоційно-моральних переживань; створення ситуацій пізнавальної новизни; створення ситуації зацікавленості;

За ступенем самостійної роботи студентів: методи взаємодії викладача та студента (бесіда, дискусія); методи самостійної роботи студентів (самостійна робота з книгою, письмова робота, самостійна робота під керівництвом викладача);

За особливостями навчально-пізнавальної діяльності студентів: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемний, частково-пошуковий (евристичний), дослідницький;

За джерелом інформації і сприймання навчальної інформації: словесні (розповідь, бесіда, лекція, пояснення); наочні (ілюстрація, демонстрація).

У навчальному процесі застосовуються: лекції, в тому числі із використанням засобів комп'ютерної техніки; практичні заняття; індивідуальні заняття і виконання самостійної роботи, виконання розрахунково-графічних завдань під керівництвом викладача і самостійно; робота в Інтернет, робота на платформах Zoom, Moodle.

8. ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Рубіжна атестація № 1	Директорська контрольна робота (№ 2)	Середній бал (№ 3)	разом
25%	50%	25%	100%

9. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Оцінка за 100-бальною шкалою / ECTS	Оцінка за національною шкалою	Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти	Рівень компетентності
90-100 А	Відмінно	<p>Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких навчальний матеріал відтворюється в повному обсязі. Здобувач освіти активно працює протягом усього курсу і показує при цьому високий рівень володіння теоретичними знаннями і практичними вміннями, відповідь його правильна, обґрунтована, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення навчального матеріалу, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння здійснювати зв'язок теоретичних занять з практичними і реалізувати міжпредметні зв'язки. Практичне завдання виконане правильно, як з використанням типового алгоритму, так і за самостійно розробленим алгоритмом.</p>	Високий (творчий) рівень
85-89 В	Дуже добре	<p>Оцінюється завдання, що містить відповіді в яких відтворюється значна частина навчального матеріалу. Здобувач освіти виявляє достатній рівень володіння теоретичним матеріалом і практичним вмінням з несуттєвими неточностями, певною мірою може аналізувати матеріал, порівнювати та робити висновки з окремих питань навчального матеріалу.</p>	Достатній рівень

75-84 С	Добре	Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких відтворюється незначна частина навчального матеріалу. Здобувач освіти виявляє достатній рівень володіння теоретичним матеріалом і практичним вмінням з певними неточностями та недоліками, достатньо проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал.	
65-74 D	Задовільно	Оцінюється завдання, що містить відповіді в яких виявляється середній рівень володіння теоретичними знаннями, розуміння навчального матеріалу, а також практичних вмінь. Здобувач освіти в цілому оволодів суттю питань з даної теми, намагається аналізувати факти та події, робити певні конкретні висновки, недостатньо проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал, виявляє недостатній рівень поінформованості у практичному застосуванні.	Середній рівень
60-64 E	Достатньо	Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких відтворюються мінімальні знання і розуміння навчального матеріалу, проте недостатньо вони глибокі та осмислені. Здобувач освіти на заняттях поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом викладача, дає неповні відповіді на запитання, частково аналізує навчальний матеріал, проте при цьому робить неконкретні та неточні висновки, виявляє низький рівень поінформованості у практичному застосуванні.	

35-5 FX	Незадовільно	Оцінюється завдання, що не виконане або містить відповіді на рівні елементарного відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, фрагментів навчального матеріалу. Здобувач освіти відтворює незначну частину навчального матеріалу, викладає його уривчастими реченнями, безсистемно, відсутні висновки, узагальнення. Під час відповіді здобувач освіти допускає суттєві помилки, які не здатен виправити після коригуючих запитань, рівень володіння теоретичними знаннями і практичним вмінням не задовольняє мінімальні критерії. Обов'язкове складання повторного екзамену, заліку.	Низький рівень
1-34 F	Незадовільно	Оцінюється завдання, що не виконане, у здобувача освіти відсутні елементарні як теоретичні знання, так і практичні вміння. Обов'язкове повторне вивчення навчальної дисципліни.	Незадовільний рівень

Оцінка за 100- бальною шкалою	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Рівень компетентності
-------------------------------------	----------------------------------	-----------------------------	--------------------------

	Екзамен	Залік		
90-100	5 (відмінно)	Зараховано	A	Високий (творчий) рівень
85-89	4 (дуже добре)		B	Достатній рівень
75-84	4 (добре)		C	
65-74	3(задовільно)		D	Середній рівень
60-64	3 (достатньо)		E	
35-59 (незадовільний рівень)	2 (незадовільно з можливістю повторного складання екзамену)	Незараховано (з можливістю повторного складання заліку)	FX	Низький рівень
1-34	2 (незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)	Незараховано (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)	X	Незадовільний рівень

10. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

11. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Тексти лекцій.
2. Завдання для практичних завдань.
3. Завдання для самостійної роботи.
4. Тести для перевірки знань студентів.
5. Засоби діагностики знань студентів.
6. Критерії оцінювання знань студентів.
7. Посібники.
8. Презентаційні матеріали.
9. Інтернет-джерела.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова:

1. Амеліна І.В. Міжнародні економічні відносини [текст] : навч. посіб. / Амеліна І.В., Попова Т.Л., Владимиров С.В. К. : "Центр учбової літератури", 2013. 256 с
2. Дахно І.І. Зовнішньоекономічна діяльність : навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ: "Центр учбової літератури. 2018. 355 с.

3. Коломієць Г.М. Інтеграційна траєкторія національної господарської системи в глобальному суспільстві/ Г. М. Коломієць, О.В. Меленцова, І.І. Помінова : монографія. Х. : МОНОГРАФ, 2016. 275 с.
4. Куцик П.О. Глобальна економіка: принципи становлення, функціонування, регулювання [Текст]: монографія / Куцик П. О., Ковтун О. Г, Башнянин Г. І. Львів, комерц. акад. Львів : Вид- Во ЛКА. 2015. 583 с.
5. Маркетинговий аналіз суб'єктів господарювання [Текст]: практикум / уклад.: Т.В. Князева, А.В. Шевченко; Нац. авіац. ун-т. К.: НАУ, 2019. 49 с 23.
6. Міжнародна економіка та міжнародні економічні відносини : навч. посібник / Т.В. Шталь [та ін.]. Харків: "Видавництво "Форт". 2015. 364 с. 24.
7. Міжнародна економіка: термінологічний словник [Текст] / А.О. Старостіна, О.Л. Каніщенко, О.Ю. Кузьома та ін. / За заг. ред. А.О. Старостіної. К.: "НВП "Інтерсервіс", 2017. 250 с.
8. Міжнародні економічні відносини: підручник / За ред. А.П. Голікова, О.А. Довгаль. Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. 602 с. 26.
9. Міжнародні економічні відносини : підручник / А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник, Л.П. Кудирко та ін. ; за заг. ред. А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 612 с

Допоміжна:

10. Мульська О.П., Бараняк І.Є. Прогностична модель формування україно-німецької міграційної системи. Економіка і прогнозування. Мо 2. 2019. С. 120-137.
11. Олійник А. А. Національна валютна система в умовах глобалізації. Економічний простір. No 11. 2016. С. 27-38.
12. Олефір В.К. Досвід формування зон вільної торгівлі з Китаєм. Економіка і прогнозування. No4.2019.0.131-151.
13. Осташко Т.О., Кобута І.В. Зміни у світовій торгівлі та торговельній політиці в умовах пандемії COVID-19: виклики і можливості для України. Економіка і прогнозування No 3 2020. С. 7-24.
14. Резнікова Н.В., Іващенко О.А., Рубцова М.Ю. Глобальні проблеми як об'єкт міждисциплінарного дослідження у фокусі міжнародної економічної безпеки та сталого розвитку. Економіка і держава. No7. 2020. С. 54.
15. Сіденко В.Р. Нові інституційні формати розвитку світової електронної торгівлі. Економіка і прогнозування. No1. 2020. С. 85-110.
16. Українська міграція в умовах глобальних і національних викликів ХХІ століття: наукове видання / наук. ред. У.Я. Садова. Львів, 2019. 110 с.
17. Шовкун І.Д. Інвестиційний клімат як чинник промислового розвитку України. Економіка і прогнозування. Мо 4. 2019. С.70-103.

13. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Декрет Кабінету Міністрів України «Про систему валютного [Електронний ресурс]. Режим доступу- <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/15-93>

2. Закон України "Про зовнішньоекономічну діяльність" від 16.04.1991 № 959-ХІІ. [Електронний ресурс]. Режим доступу- <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/959-12>
3. Закон України "Про режим іноземного інвестування" від 19.03.1996 № 693/96-ВР. [Електронний ресурс]. Режим доступу- <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/93/96-Вр>